

had uitgemaakt" (blz. 83). Schr. releveert dan de verordeeling van den dans en van het kerkorgel en merkt voorts op, dat het Calvinisme „heeft ingewerkt op de heele mentaliteit van ons volk, het heeft in iederen Nederlander, ook in den Katholiek en den Socialist een brok Calvinistische geesteshouding achtergelaten, die het definitieve herstel van een echte volkscultuur ernstig bemoeilijkt" (bl. 87). In nauw verband hiermee staat de invloed van de Psalmen van Dathenus. Na uitvoerig te hebben uiteengezet, waarom de veelszins voortreffelijke psalmvertaling van Marnix van Sint Aldegondse het bij ons volk moest afleggen tegen die van Dathenus, onderwerpt schr. de woordaccent-fouten in Dathenus' vertaling aan een gedetailleerd onderzoek. Die valsche accenten kwamen ook in conflict met de melodieën; men loste nu de moeilijkheden op, door alle noten tot één zelfde lengte terug te brengen. En het eindresultaat was: „dat men het langzame, getrokken gezang als het essentiële van het vrome of godsdienstige lied is gaan beschouwen. Waar men ook komt, in orthodox of vrijzinnig milieu, bij de Katholieken of bij de Religieus-Socialisten, overal vinden we de gevolgen van Dathenus Psalmen Davids in het al te langzame en al te lijzerige gezang... Mij is geen voorbeeld uit de kunstgeschiedenis bekend, waarin op meer onmeedoogende wijze de kunstenaar van een volk, door het systematisch wekelijksch inhelen van brute fouten met de beste religieuze bedoelingen, is verstoort en vernood". (blz. 108/109.)

Het heeft geen zin hier nadrukkelijk in te gaan op de passage in deze recensie die gewaagt van wat destijds de Gereformeerden ertoe geleid heeft, betere vertalingen, zooals die van Marnix van St. Aldegondse op de psalmen, ongebruikt te laten voor die van Dathenus. Tien tegen een dat de schrijver van „Ons eigen Volkslied" geen weet heeft van het feit, dat drang van toenmalige uitgever van Dathenus' berijmingen, bevreesd bij invoering van een andere vertaling, met hun opdraag in een geweldigen commerciële rampspoed te zullen geraken, de deur dicht gedaan heeft voor alle mogelijke overzettingen der psalmwoorden vanuit het Fransch in het Nederlandsch. Petities bij de kerkelijke overheden van drukkers uit dien tijd over deze voor hen tot catastrophes gevaar gevende reorganisatie, gevoegd bij de praktische bezwaren, een betrekkelijk nog maar pas geleerde en al spoedig geliefd geworden vertaling weder te rectificeren, of liever gezegd geheel te remplacieren door een kersverse, een fonkelnieuwe overzetting, zijn wel de voornaamste staketsels geweest die de Gereformeerden verboden, een zoo gewaagden sprong, die jaren van voorbereiding en overleg eischte, te ondernemen. Maar afgedacht hiervan gaat het niet op, de valsche accenten in Dathenus woorden en zinnen aansprakelijk te stellen voor het proces dat zich langzamerhand in den gemeentezang voltrok, waarbij korte noten lang werden gemaakt en zich vereenzelvigden met die van twee heele slagen. Ook met Marnix van St. Aldegondse's woordschikking onder het ritme der Geneefsche psalmwijzen zou men gekregen hebben „het langzame, getrokken gezang", om de eenvoudige reden dat in deze „noten-met-en-zonderstaarten"-zingerij, iets school waarin het volk dat ze uitvoeren moest, zich niet vinden kon.

Wie de geschiedenis van het kerklied kent, weet dat al de liederen der reformatie zowel in Duitsch-Luthersche Kerken als die in Nederlandsch-Calvinistische éénzelfde lot ondergingen; dat er in de laatste helft der 17e eeuw en verder nadien, overal waar niet-Roomschen meer in kerken zongen, geteemd en gelijzigd werd. Niet alleen hier van Dollard tot Schelde, maar ook in geen enkele Oostelijke nabuur-kerk uitgezonderd, of ze piëtistisch of orthodox gezind was. Geen melodie, onder Luthersch- of Calvijnisch bewind tot kerkzang geproclameerd, of ze werd in haar oorspronkelijk ritmische-beeld en -vorm, verplat tot een eenvoudige, statige maar ook stoere, sterke gemeenschapszetting, waarin nog heden ten dage „Een Vaste Burg" evenzoo geïnterpreteerd wordt als der Hugenoten strijdpsalm.

Dat is geen „systematisch wekelijksch inhelen van brute fouten" geweest, dat was niets anders dan een onbewust verzet van de massa tegen een haar niet passend keurslijf waarin die wijzen gestoken waren aan maat en maatverbinding, volkomen vreemd van dat waarin zij zich thuis voelde bij haar Wilhelmus van Nassouwe, haar Geuzenliedekens, haar „Valerius"-melodieën en nog zoo-veel meer.

Er is geen letter van waar dat dat de oorzaak is van de „onmeedoogende wijze" waardoor „de kunstenaar van een volk" van ons volk, „is verstoort en vernood" — buiten spel gelaten dat deze uitspraak van Dr. Pollmann kant noch wal raakt. Dathenus Psalmen Davids hebben daar geen zier mee te maken noch met hun manier van zingen eenige schuld aan.

Wie 't anders zegt, heeft geen flauw begrip van wat de historie zegt en leert en doet bot, daar zoo openlijk blijk van te geven als boek en blad hierboven deden.

J. Z.

UIT DE BUIENLANDSCHE KERKEN

Het Neo-Chiliasme in Amerika en de Scofield Bijbel.

I.

Onder het Neo-Chiliasme verstaan we wat in Noord-Amerika allereerst bekend stond als Pre-Millennialisme en sedert de laatste jaren als Dispensationalisme. De geestelijke vader ervan is J. N. Darby, in de kerkhistorie bekend als de leider der Darbisten, of Plymouth Brethren, alzo genoemd naar de plaats van Darby's woning in Engeland.

In Amerika zijn de Plymouth Brethren verdeeld in minstens zeven groepen. Ze vergaderen in „gospelhalls" en op de manier der Kwakers houden ze hunne samenkomsten. Als regel hebben ze geen gesalarieerde predikanten, en zijn op hunne vergaderingen heel informeel wat eeredienst betreft.

Sedert enkele jaren wordt een toenemend getal dezer Pre-Millennialisten geïnteressaard door een zekeren Ds Bullinger, der Engelsche Staatskerk, die tot aan zijn dood, drie of vier jaren geleden, zekere extreme leeringen voorstond, o.a. dat de Kerk als Lichaam van Christus ontstond, niet op den Pinksterdag, zooals de Neo-Chiliassten gewoonlijk leeren, doch op het tijdstip, dat Paulus de gewichtige woorden uitsprak, Hand. 28: 28: „Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den heidenen gezonden is, en dezen zullen hooren".

Op grond van dezen stap van Paulus, zoo wordt verder geleerd, hebben alleen de Zendbrieven door den apostel in de gevangenis geschreven, waarde voor het „Lichaam". Dat zoodoende een groot deel van het Nieuwe Testament verlaagd wordt tot tweede rangs geschriften, heeft de „Bullingerites" zooals men deze volgelingen van Bullinger noemt, niet weerhouden om zich b.v. te Grand Rapids af te scheiden van de gemeente van Dr. R. M. de Haan, de stichter eener „undenominational" kerk, en om apart te vergaderen. Het punt van dispuut tusschen Dr. de Haan's volgelingen en de nieuwe groep, liep voornamelijk over den doop.

De Bullingeristen verwerpen elken waterdoop. Zij gelooven alléén in den doop des H. Geestes. Dr. de Haan echter verwierp alléén den kinderdoop, en werd alsmede daarom afgezet door de Geref. Kerk, doch houdt vast aan den gewonen doop der volwassenen, door water. Zijne volgelingen heeten daarom in den volksmond de „natten", in het Engelsch de „wets", terwijl de Bullingeristen bekend staan als de „droogen" of „dries".

Wat tot deze verwerping van allen waterdoop leidt is de leer van Bullinger dat de doop niet behoort tot het „Lichaam", dewijl dit sacrament werd ingesteld voordat dit gevormd werd.

Lezers in Nederland zullen zich zeer verwonderen wanneer we melden, dat de meeste menschen van de beide genoemde groepen in Grand Rapids oorspronkelijk van Gereformeerden huize en Nederlandsche afkomst zijn. Elders is zulks echter niet het geval. De gemeente van een zekeren Pastor O'Hair, in Chicago, de leider dezer Bullingeristen, is zeker oorspronkelijk van andere origine.

De volgelingen van deze leiders komen overeen op één punt. Ze zijn allen „undenominationalisten", d.w.z. zij verwerpen alle kerkverband, of „denomination", zooals de Engelsche term is voor een bepaalde kerkengroep.

Een naam die allen dekt is die van „Dispensationalisten", dat is, menschen die gelooven in allerlei „Bedeelingen".

Ze spreken van een zevental ervan, terwijl, zooals bekend, de oude onderscheiding er slechts twee noemt, die van het Oude en van het Nieuwe Verbond.

Het bovengenoemd zevental doet ons denken aan de leeringen van Cocceius en we hebben allerlei pogingen aangewend om een verband te zoeken tusschen Cocceius en Darby, wat ons tot hertoe echter niet gelukt is.

Er circuleert in Noord-Amerika in grooten getale een boek dat het groote middel is geweest om dit Dispensationalisme te populariseeren. Dat boek is de z.g.n. Scofield Bible, ook in Nederlandsche bladen die ons bereikten, meer dan eens genoemd, en in de kringen van „Het Zoeklicht" in Nederland welbekend.

Onder bovengenoemden „Scofield Bible" wordt verstaan eene uitgave van de gewone Engelsche Bijbelvertaling, van Koning Jacobus, in 1611 uitgegeven, doch voorzien van allerlei aantekeningen, als de kanteekeningen der statenbijbels.

De auteur ervan, Dr. C. I. Scofield, was Presbyteriaansch predikant in de Vereenigde Staten.

Sommigen onzer, toen ze het eerst met deze uitgave van Scofield bekend werden, waren geneigd om haar als substituum van het geliefde boek der Gereformeerde Vaders te verwelkomen voor ons Engelsch sprekend volk. Wel is er in het Engelsch eene vertaling der Nederlandsche kanteekeningen, vervaardigd door zekeren Haack,

doch het is een verouderd boek, zoo goed als geheel onbekend, en slechts antiquarisch verkrijgbaar, en dat zeer schaarsch.

Doch nauwkeurige lezing van de „notes" van Scofield bracht al spoedig aan het licht dat zij geene plaatsvervangers konden zijn van den alouden Statenbijbel met de kanteekeningen.

Verscheidene „notes" kunnen den toets der Gereformeerde Belijdenis niet doorstaan, hoewel geheel wat goeds in hen gevonden wordt.

Het geheele boek is echter geschoeid op de leer van het Chiliasme van ouds dat als stelregel aanneemt de letterlijke vervulling der profetie, en alle spraak van een „geestelijk Israël" positief verwerpt.

Daarmede gepaard is de leer dat er essentiële onderscheid is tusschen Israël als het volk Gods, met aardsche bestemming, en de N. T. Kerk, met burgerschap in de hemelen.

In verband daarmede wordt ook geleerd dat Christus niet de Koning der Kerk is, maar alléén het Hoofd.

Zijn Koningschap geldt Israël en Israël alleen. Het waren de twee laatstgenoemde afwijkingen der Gereformeerde leer die indertijd in de Chr. Geref. Kerk in Amerika leidden tot de afzetting van den overigens geachten Ds H. Bultema van Muskegon, in Michigan, een leider die in de laatste jaren blijkbaar de richting van Bullinger uitgaat.

Wat vooral echter door de Scofield Bible wordt geleerd is het Dispensationalisme, waarnaar de Pre-millennialisten in de laatste jaren zich bij voorkeur noemen.

En, zooals we reeds opmerkten, worden er niet minder dan zeven dezer dispensaties of bedelingen genoemd.

Ze worden genoemd de bedelingen van Onschuld, Geweten, Menschelijk Goevernement, Belofte, Wet, Genade, en het Koninkrijk. In het Engelsch: Innocency, Conscience, Human Government, Promise, Law, Grace and the Kingdom. Men zou deze „dispensaties" allicht kunnen beschouwen als onschuldige onderverdeelingen. Wellicht op de manier van Cocceius.

Doch het staat er anders bij.

Dit is de leer van Scofield, dat elk dezer dispensaties zich kenmerkte door iets dat alléén in de bepaalde bedeling gevonden wordt, en niet in de anderen.

Het valt niet moeilijk om deze redeneering te ontzenuwen. Neem b.v. de tweede „Bedeeling" — die des gewetens. Alsof tot op dezen tijd toe de Conscientie niet werkt!

Menschelijk goevernement — in de derde „Bedeeling" ingesteld, fungeert nog steeds. En de „Belofte" dagteekent toch immers van 't Paradijs af? Wet en Genade — de vijfde en zesde „Bedeelingen" — dat iemand ze chronologisch scheidt schijnt dwaasheid. Er was immers „genade" gedurende het O.T. en er is nog steeds „wet" in deze bedeling. Dat de dispensatie des Koninkrijks de laatste bedeling is, is zeker evenzoo aanvechtbaar, gelijk we later hopen aan te toonen.

Waar heel het stelsel van Scofield doorweven is met de leer van de Zeven Dispensaties wordt door den Gereformeerden Bijbelkenner reeds direct de zwakte gevoeld van het Dispensationalisme dat nochtans door duizenden en tienduizenden der orthodoxe Amerikanen als het echte Fundamentalisme wordt gehuldigd, op vele „Bible Schools" geleerd, en van allerlei kansels verkondigd. Het is in sommige steden zelfs moeilijk een orthodox leeraar te vinden die geen Scofield Bible aanbeveelt en het Dispensationalisme niet verkondigt. De kerkelijke en godsdienstige toestand in de Unie wordt des te moeilijker voor een Gereformeerde mensch daar het Dispensationalisme met den aanhang daarvan, ook andere dwalingen voorstaat zooals Acht Verbonden, de Terugkeer der Joden naar Palestina, de opname der Gemeente, de „Grootte Verdrukking", verschillende Oordeelen, en onderscheid tusschen 't Koninkrijk Gods en dat der hemelen, om van andere zaken niet te spreken. Omdat zooveel meer dingen in deze leer begrepen zijn dan in het aloude Chiliasme, spreken we van het Neo-Chiliasme in Amerika. En gaan in een tweede artikel nader op die nieuwe leerstukken in.

HENRY BEETS.

PERSSCHOUW

Inzake Dr. L. v. d. Zanden.

Dr. L. v. d. Zanden komt in „Gron. Kb." nog eenmaal op onze discussie terug. Hij schrijft:

Het is jammer, dat Prof. Schilder „de Gron. Kerkbode" niet bij de hand had, want ik heb niet gevraagd hoe hij persoonlijk denkt over het lidmaatschap der N. S. B. „op zich zelf" als reden voor kerkelijke tucht, maar of hij ook met mij van oordeel is, „dat deze moeilijkheid, hoe men er ook p. m. over oordeelt, maar ook over moge denken, moet worden opgelost door de Generale Synode voor al onze kerken en niet

incident van een kerk. Hoeveel waar. Prof. Schilder, gezag voor and raad of classis vraag, of eenig komt met het d. delburg en even denkt over het zelf als rede. Kerkeraad. N. S. B. ers me doen, welke af. role Synode. En

Mijn antwoord invatten:

a) Dr. v. d. Z. wil begrijpen, dat wat betreft de N. S. B. hielding van mij g. artikel bedoelt U. b) hierop heeft zij aangewezen, w. c) vandaar, da. rechts als nieu. behandeld; d) haar inmid. e) dat ik nat. iemand vrij sta. tate synode; in. en bek. de. n. wijs mi het. synode, en ik z. k dan ook tegen. de dadelijk een. Bouwman, welke. ik in „De Herau. onder eenig. ing aan Dr. v. d. ondergeteekende. mode....

e) indien de. 2000 moeilij. oefening doe. secreten N.S.B. antwoorden, dat. tate synode; g. aansluiting aa. f) indien n.l. tu. wachten tot de. Middelburg 1933. g) op zichzelf. te gezegd: „in. g) elke kerk. geallen geroepen. bepaalde N.S.B.-e. men, en daarv. en voorzichtig t. vergadering vrag. worden der N. verplicht te.

h) de eisch, aa. en zich incompe. belien gevraagd. particuliere syno. de alle, om te w. strid met h. e. met de let. i) indien Dr. v. den bedoelt, dan. viden zeggen? l en mocht di. leens willen aan. draags uitsprake. het besluit der. noerl. nog niet l. sommige organen. wike evenwel g. onrecl. seering; k) in het algem. n) een wijze, die. luten. Zou er. gedachten leven.

Theologische mi. telijke scheuring. en „atletische". Maar dat het gov. varding van de. diebe overtuiging. we, haalt zijn. We waren eers. bid iets te sch. en ten dienste. og. Thuns geven. die in „Geld. Kb.

Het eerste b. verstrekt aan. bidt als volgt. kerkeraad geb. Kerken, w. t. l. langer v. stellen v. node van. den, omd. onschrijf. Zg. wenschen. schap der Chr. Ik weet niet. heeft verstrekt.